

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΕΝΔΟΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ

Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2022

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)

1^ο ΚΕΙΜΕΝΟ

Το κάτω όριο

1§ Ο Πολιτισμός κινείται ανάμεσα σε δυο πόλους: το ζην και το ευ ζην. Αν το ζην είναι το «υπόγειο» της κοινωνικής πολυκατοικίας και το ευ ζην το «ρετιρέ», τότε ο πολιτισμός είναι το «ασανσέρ» που ανεβοκατεβαίνει. Ο «όροφος» με τις στατιστικά περισσότερες αφίξεις δείχνει πού περίπου βρίσκεται το πολιτιστικό επίπεδο. Η μεταφορική αυτή εικόνα είναι ασφαλώς πολύ φτωχή, αλλά τονίζει το βασικό: την παλινδρομική κίνηση μεταξύ ενός κάτω και ενός άνω ορίου. Η κίνηση αυτή είναι ορατή στον χώρο, στον χρόνο και στην κοινωνική δομή.

2§ Η διάκριση ζην – ευ ζην, μιλά για μια αντίθεση. Το ζην κρύβει μέσα του κάτι «κακό». Δεν είναι απλώς κάτι «καλό», που θέλουμε να γίνει «καλύτερο». Έχει κάτι που χρειάζεται αγώνα για να «εξημερωθεί». Σύμφωνα με πολλές προσεγγίσεις, όπως η αρχαιοελληνική, ο πολιτισμός δεν είναι παρά η προσπάθεια εξημέρωσης ενός «άγριου ζώου». Το «άγριο ζώο» είναι ο ίδιος ο άνθρωπος. Πράγματι: Το αντίθετο του πολιτισμού είναι η βαρβαρότητα. Κάτι ακόμα χειρότερο: η αγριότητα.

3§ Σε τι συνίσταται η βαρβαρότητα και σε τι η αγριότητα; Η απάντηση προσεγγίζεται συνήθως αποφαστικά: είναι η απουσία πολιτισμικής τάξης. Την βαρβαρότητα μπορούμε να την αναζητήσουμε έξω από τα τείχη της πόλεως και ειδικότερα έξω από τη σφαίρα ελέγχου των Ελληνίδων πόλεων. Θα τη συναντήσουμε επίσης αν γυρίσουμε πίσω στον χρόνο, γιατί πριν υπάρξει πόλις υπήρχε βαρβαρότητα. Αυτά ισχύουν, βεβαίως, για τους Έλληνες. Όμως κάθε πολιτισμός έχει τους δικούς του «βαρβάρους» και τη δική του εκδοχή για τη βαρβαρότητα. Ο κοινός παρονομαστής όλων των νοηματοδοτήσεων της βαρβαρότητας είναι η εξωτερικότητα της βαρβαρικής απειλής. Οι Κινέζοι έφτιαξαν το μεγαλύτερο τείχος στο σύμπαν, προκειμένου να τους κρατήσουν απ' έξω. Οι βάρβαροι είναι οι εξωτερικοί καταστροφείς της αποκτημένης πολιτισμικής τάξης.

4§ Εκτός όμως από τη βαρβαρότητα υπάρχει και η «αγριότητα». Αυτή όμως είναι εσωτερική, διαρκώς υποφώσκουσα και ανά πάσα στιγμή ικανή, κατά τους Έλληνες τραγικούς, να ξεσπάσει και να πνίξει τα πάντα στο αίμα. Είναι ο «νόμος της ζούγκλας», ο πόλεμος όλων εναντίον όλων. Αν λάβουμε υπόψη ότι ο άνθρωπος είναι κοινωνικό ζώο, ότι δεν μπορεί να ζήσει παρά μόνο σε κοινωνία, αντιλαμβανόμαστε ότι ο «νόμος της ζούγκλας» είναι ένα αρνητικό όριο, το οποίο δεν μπορεί να το ξεπεράσει ο άνθρωπος και συγχρόνως να επιβιώσει. Η γενικευμένη αλληλοσφαγή είναι το «κάτω όριο» του πολιτισμού.

5§ Μήπως η αποφυγή της αλληλοσφαγής είναι ο πρωταρχικός κινητήρας του πολιτισμού; Τα ιστορικά δεδομένα μάς πληροφορούν ότι στην αρχή και στο τέλος κάθε πολιτισμού βρίσκεται, κατά κανόνα, μια εξοντωτική αλληλοσφαγή. Ας θυμηθούμε τα μυκηναϊκά βασίλεια: Είτε αλληλοεξοντώθηκαν είτε αυτοκαταστράφηκε το καθένα από μόνο του. Ας θυμηθούμε επίσης τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό: Ο Πελοποννησιακός πόλεμος, ένας γενικευμένος και αγριότατος εμφύλιος πόλεμος, ήταν αυτός που κατέστρεψε τον αρχαιοελληνικό πολιτισμό, ενώ ό,τι απέμεινε βάλθηκαν στη συνέχεια να το αποτελειώσουν τα ελληνιστικά βασίλεια, πολεμώντας αδιάκοπα μεταξύ τους. Αν οι Έλληνες δεν είχαν την τύχη να κατακτηθούν από τους Ρωμαίους, θα είχαν αλληλοεξοντωθεί ως τον τελευταίο. Συχνά χρειάζεται να προστεθούν στους εμφυλίους πολέμους οι εξωτερικές βαρβαρικές επιδρομές, για να έλθει το τέλος.

6§ Αν κοιτάξουμε τον πολιτισμό από τη σκοπιά της διπλής αυτής απειλής θα διαπιστώσουμε ότι στην ουσία είναι ένα πολύπλοκο σύστημα αμυντικών οχυρώσεων απέναντι στη «βαρβαρότητα» και κυρίως απέναντι στην «αγριότητα».

Θεόδωρος Ζιάκας, Βία και Πολιτισμός από το βιβλίο «Πέρα από το Άτομο» (εκδ. Αρμός, 2003) (Διασκευασμένο)

2° ΚΕΙΜΕΝΟ

Μετάφραση: – Ο Θεός είναι μεγάλος! – Το ίδιο και η ελευθερία έκφρασης...

3° ΚΕΙΜΕΝΟ

Η αγάπη γράφει Ιστορία

Την Ιστορία
τη γράφουν μόνο
όσοι δεν φεύγουν
ποτέ – ποτέ
μπροστά στη λύπη,
μπροστά στον πόνο
– οι νικηταί.

Αυτοί που ξέρουν
να πολεμάνε
στήθος με στήθος
κάθε φορά.
Αυτοί που ξέρουν
πώς να νικάνε
στη συμφορά.

Αυτοί που ξέρουν
το πώς να χτίζουν,
πώς ν' αγαπιούνται
σαν αδερφοί,
όταν οι άλλοι
εδώ σκορπίζουν
καταστροφή.

Αυτοί που ξέρουν
στ' ανεμοβρόχι,
αχ, τη γαλήνη
της προσευχής.
Αυτοί που ξέρουν
να λένε «Όχι!»
– κι άλλος κανείς.

Αντώνης Σαμαράκης

1° ΘΕΜΑ

A. Να αποδώσεις συνοπτικά (60-80 λέξεις) το περιεχόμενο της 1^{ης}, 2^{ης}, 3^{ης} και 4^{ης} παραγράφου του **1^{ου} ΚΕΙΜΕΝΟΥ**.

Μονάδες 20

2° ΘΕΜΑ

B1. Να επαληθεύσεις ή να διαψεύσεις, με βάση το **1° ΚΕΙΜΕΝΟ**, τις παρακάτω προτάσεις, γράφοντας στο τετράδιό σας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη **Σωστό ή Λάθος**. Να τεκμηριώσεις κάθε απάντησή σου παραθέτοντας σχετικά αποσπάσματα από το κείμενο.

- α.** Κοινό χαρακτηριστικό όλων των εκφάνσεων της βαρβαρότητας είναι η εξωτερική απειλή.
- β.** Ο «νόμος της ζούγκλας» είναι το αρνητικό όριο του πολιτισμού που η υπέρβασή του συνεπάγεται και επιβίωση.
- γ.** Ο πολιτισμός είναι ένα επιθετικό σύστημα κατά της βαρβαρότητας και της αγριότητας.
- δ.** Μετά τον εμφύλιο αλληλοσπαραγμό των ελληνικών πόλεων η κατάκτηση τους από εξωτερικούς εχθρούς συντέλεσε στη διατήρηση του ελληνικού πολιτισμού.
- ε.** Το πολιτιστικό επίπεδο διαβαθμίζεται με βάση την επιδίωξη του κάθε λαού για το ζην ή για το ευ ζην.

Μονάδες 10

B2α. Ποια είναι η πρόθεση του συντάκτη του **1^{ου} ΚΕΙΜΕΝΟΥ** στην 1^η παράγραφο(μονάδες 3); Πώς ο τρόπος που οργανώνει την παράγραφο εξυπηρετεί την πρόθεσή του (μονάδες 3) και ποιο είναι το επικοινωνιακό αποτέλεσμα για τους δέκτες (μονάδες 3);

B2β. Στη δεύτερη παράγραφο του **1^{ου} ΚΕΙΜΕΝΟΥ** ο συντάκτης επιδιώκει να προσδώσει αντικειμενικότητα στα λεγόμενά του. Να επαληθεύσεις την παραπάνω άποψη κάνοντας αναφορά σε δύο γλωσσικές επιλογές (6 μονάδες).

Μονάδες 15

B3. Στις 7/1/2015 το γαλλικό σατιρικό περιοδικό «Charlie Hebdo» έγινε στόχος ενός τρομοκρατικού χτυπήματος ακραίων ισλαμιστών, στοιχίζοντας τη ζωή δώδεκα ανθρώπων. Αφορμή του χτυπήματος ήταν η δημοσίευση ορισμένων σατιρικών σκίτσων που αφορούσαν τον προφήτη Μωάμεθ. Να σχολιάσεις σε ένα κείμενο (100-120 λέξεις) το σκίτσο (**2° ΚΕΙΜΕΝΟ**) που σχεδιάστηκε ως απάντηση στο τρομοκρατικό χτύπημα.

Μονάδες 10

3° ΘΕΜΑ

Γ. Σε τι συνίσταται σύμφωνα με το ποίημα (3° ΚΕΙΜΕΝΟ) η στάση ζωής «των νικητών»; Να τεκμηριώσεις την απάντησή σου με αναφορά σε τρεις, τουλάχιστον, κειμενικούς δείκτες. Εσύ στην προσωπική σου ζωή ενστερνίζεσαι αυτή τη στάση ζωής; Σε ποιες περιπτώσεις λες «Όχι!» όπως οι νικητές του ποιήματος; (150 – 200 λέξεις)

Μονάδες 15

4° ΘΕΜΑ

Δ. Με αφορμή το 1° ΚΕΙΜΕΝΟ να γράψεις ένα άρθρο, που θα δημοσιευθεί στο ιστολόγιο του σχολείου σου, στο οποίο θα αναφέρεις ποια είναι για εσένα «τα κάτω όρια» του πολιτισμού (φαινόμενα αγριότητας και βαρβαρότητας) και θα προτείνεις τρόπους με τους οποίους το σχολείο μπορεί να προάγει τον πολιτισμό (350-400 λέξεις).

Μονάδες 30

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας σε όλα** τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε μολύβι μόνο για σχέδια, διαγράμματα και πίνακες.
5. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: μια (1) ώρα και δεκαπέντε (15) λεπτά μετά τη διανομή των θεμάτων.

Σας ευχόμαστε επιτυχία!!!